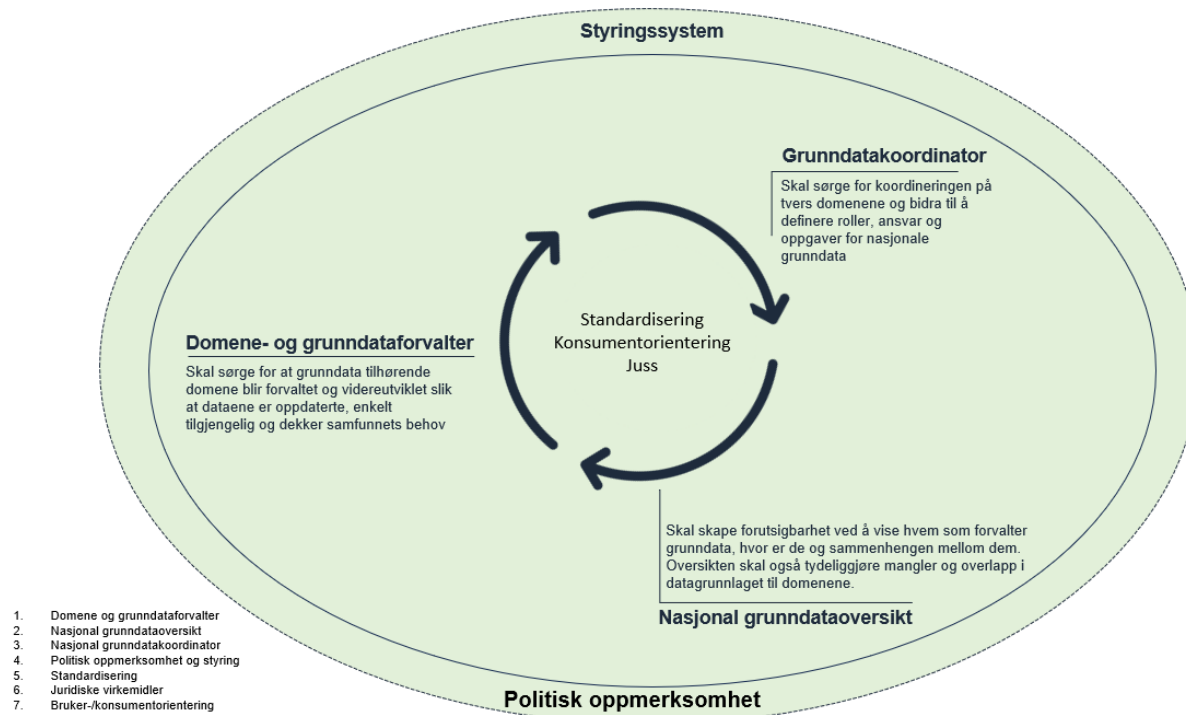


Styringssystem nasjonale grunndata

2023.11.20 – versjon 0.6, Digdir, Nasjonalt ressurscenter for deling og bruk av data

0 Bakgrunn og innhold

Styringssystemet springer utfra Skate-sak 15/22. Saken resulterte i syv tiltaksområder og en bestilling av et styringssystem. Dette dokumentet beskriver styringssystemet.



Figur 1. Tiltaksområder

Styringssystemet er delt i følgende kapitler:

Kapittel	Innhold
1. Visjon og mål	Inneholder visjon og mål
2. Policy og prinsipper	Policy og prinsipper på nasjonalt nivå. Angår produsent- og konsumentperspektiver innen sikkerhet, kvalitet, ansvar, plikt, brukerperspektivet og evne til å sammenstille data
3. Roller, organer og prosesser	Beskrivelse av organet grunndatakoordinator og prosessen med Skate. Beskrivelse av rollen domeneforvalter.
4. Organisering og domener	Oversikt over de ulike domene (domenekart) og beskrivelse av ansvar for ulike domener
5. Verdiskapning og domener	Oversikt over brukerperspektivet og tjenesteyting i samfunnet, med bruk og behov for data i et livsløp
6. Utviklings- og samarbeidsavtaler	Standardiserte avtaler for å regulere oppmerksomhet, utvikling og samarbeid med nødvendige dimensjoner

Dokumentet avsluttes med vedlegg med samlet oversikt over avtaler, organer og prosesser, og faglig underlag.

1 Visjon og mål

Felles krav og retningslinjer for autoritative data har vært en del av målbildet for informasjonsforvaltning siden det ble behandlet av Skate i 2015. Dette reflekteres også i Digital Agenda for Norge (Meld. St. 27 (2015–2016)), som ga strategiske prinsipper for felleskomponentene. Disse skulle gi rammer og føringer for bruk og utvikling. Data har siden den gang blitt viktigere og betraktes nå som sentral infrastruktur. Noen data er særlig viktige og har stor nasjonal nytte på tvers av sektorer eller inngår i kritiske samfunnstjenester. Det er derfor blitt utarbeidet en visjon om nasjonale grunndata for Norge:

Nasjonale grunndata er opplysninger mange har bruk for og som er særlig viktig for samfunnets funksjoner og tjenester. De skal ha tilstrekkelig kvalitet og være enkelt tilgjengelig.

For å nå målet om kvalitet og tilgjengelighet må det tydeliggjøres hvem som har ansvar for hva, hva som ligger i ansvaret og hvordan skal de som har ansvar organiseres og fordeler ansvar seg imellom. Dette inngår i styringssystemet for nasjonale grunndata.

Styringssystemet for nasjonale grunndata skal bidra til at data med stor nasjonale nytte forvaltes og utvikles i et langsiktig perspektiv i tråd med samfunnsbehov og mål. Styringssystemet skal sørge for hensiktsmessig organisering som kombinerer helhet og delegert ansvar, og bedre og varig endringsevne. Tilbydere skal gis bedre juridiske og organisatoriske rammer for prioritering og videreutvikling. Konsumenter skal gis trygghet for tilgang til data med kvalitet og tilgjengelighet.

Et styringssystem for nasjonale grunndata må bidra til en systematisk, prioritert og helhetlig tilnærming. Tilnærmingen må kunne støtte prioritering med hensyn på gevinst og innsats. Handlingsrom og forpliktelse i ressursbruk og gevinstrealisering må ha tydelige og varige rammer. Ansvar for en nasjonal grunndataordning må kunne delegeres og krav til datakvalitet avtales mellom involverte aktører.

På lag med dagens styring

Samtidig må et styringssystem spille på lag med sektoransvaret og ansvar i tjenesteyting. Avtalene må kunne stille krav til behandling og bruk av data som må følges på tvers av sektorer. Det vil kunne forrykke dataforvaltningsoppgaver til fordel for effektivisering av tjenesteytingen hos en aktør. Grunnleggende for en nasjonal grunndataordning er at en slik rokering gir gevinst for samfunnet.

Skate setter agendaen

Skates rolle bør være prioriterende organ for utvikling av nasjonale grunndata og som støttes av en grunndatakoordinator til å drive fram utvikling igjennom å utforme standardiserte avtaler. Avtaler bør ha ulik innretning fra konseptstadiet (intensjonsavtale), til utvikling (forpliktende utvikling) og til samarbeidsavtaler når det er i drift. Sektorstyringen hensyntas ved at organet tilknyttes en avtale. Grunndata som involverer andre aktører enn Skate-medlemmer håndteres ved at de knytter seg til en avtale. Skate beslutter styringssystemet og følger opp forbedring av dette. Skate vil med dette kunne sette agendaen i digitalisering igjennom bred forankring og godt dokumentert verdipotensial.

2 Policy og prinsipper

Dette er policy og prinsipper som skal gjelde nasjonalt. Det skal tematisk dekke sikkerhet, historikk og kvalitet, elementer som ofte inngår i en verdivurdering av informasjon (konfidensialitet, integritet, tilgjengelighet og bevaring). Samt elementer av beste praksis for å forvalte og benytte

data. Detaljeringen i krav vil nedfelles i styringssystemets avtaler spesifikke for hver grunndataordning.

Policy og prinsipper er foreløpig delt i tre områder – dataforvaltning, datadeling og datasammenstilling – for å bryte opp og reflektere kompleksiteten i det som vanligvis omtales enten som dataforvaltning eller datadeling.

2.1 Dataforvaltning

Hvordan sikre at dataene har riktig kvalitet og gjenspeiler faktiske forhold. Sikre dataenes gjenbruksverdi, integritet og hensiktsmessig forvaltning.

[bygges ut]

2.2 Datadeling

Hvordan sikre at data deles med de som har gevinst og rettighet til det. Sikre dataenes konfidensialitet og tilgjengelighet til ulike formål (gjenbruk og viderebruk).

[bygges ut]

2.3 Datasammenstilling

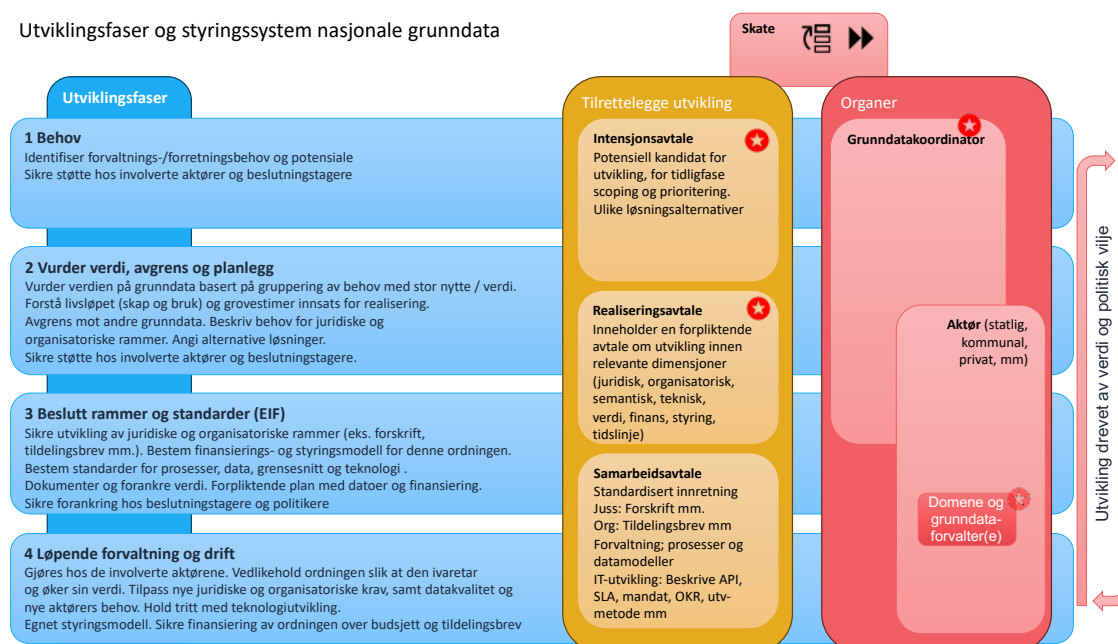
Hvordan sikre at grunndata kan sammenstilles og inngå i ulik brukskontekst, saksbehandling, livshendelser, brukerorientering eller situasjonsforståelse. Prinsippene er med på å sikre dataenes livssyklus, anvendbarhet og «komponerbarhet».

[bygges ut]

3 Roller, organer og prosesser

Dette kapitlet beskriver i hovedsak roller og organer. Prosessen beskrives indirekte ved aktivitetene som disse rollene er ansvarlige for. Det er også naturlig å organisere andre møtearenaer for forankring, forvaltningsutvikling, erfaringsutveksling eller innovasjon, men de beskrives ikke på dette stadiet. En annen måte å forstå styringssystemet på, er at det tilsvarer en planprosess for nasjonal infrastruktur. Styringssystemet driver utvikling av nasjonal digital infrastruktur i form av nasjonale grunndata.

Utviklingsfaser og styringssystem nasjonale grunndata



3.1 Skate

Skate er styrende organ for grunndatakoordinatoren ved å gi oppdrag og å prioritere arbeid. Grunndatakoordinatorens leveranser i form av avtaler - som kan omsettes i handling - legger til rette for et inkluderende og forankret kunnskapsgrunnlag.

Skate blir med styringssystemet satt i en posisjon for mer aktivt å sette den digitale agenda. Saker fra grunndatakoordinatoren bør være del av alle Skatemøter.

3.2 Organ Grunndatakoordinator

Dette organet koordinerer og fasiliterer utvikling ved å kontinuerlig drive fram forståelse av verdien av nasjonale grunndata, mulige gevinster i bedret forvaltning og innsatsbehov for å utvikle nye muligheter. Til dette ligger å forstå sammenhenger, forhandle frem løsninger og forankre behov for innsats. Organets leveranser styres av Skate som prioriterer hvilke beslutningsunderlag som skal utvikles. Beslutningsunderlagene tar form av avtaler (se kapittel 6) som de involverte aktørene kan omsette til utvikling. Utviklingsagendaen for nasjonale grunndata drives derfor fram av avtaler som legges ut i tid. Rekkefølge og omfang justeres av Skate etter behov (eksempelvis i gevinst, effektivitet, sikkerhet eller politiske mål). Tilnærmingen gjør også at man får koordinert ansvar mellom ulike behov og sitter med en planreserve av gryteklar digitalisering, tilgjengelig når det er politisk vilje.

Organet bør bestå av ressurser med tverrfaglig kompetanse og skal ha hovedfokus på forvaltningsutvikling ved bruk av nasjonale grunndata. Deltagerne må forstå dataenes rolle i verdiskapende prosesser, hvordan forvaltning av data kan organiseres og hvilken effekt det har på deltagende aktører. Organet bør ha en kontinuerlig kjerne, men det er naturlig at ulike ressurser allokeres periodevis alt etter relevans. Organet kan sannsynligvis fylles med oppgaver som kommer fra EU-forordninger, eksempelvis National Competent Body eller Innovation Board.

Det trenger selvstendig finansiering. Det har et planansvar, men bør også ha en rolle i å dokumentere gevinstrealisering i samfunnet som følge av bruk av grunndata. Disse to oppgavene er ikke tydelig organisert i dag.

Det er ansvarlig for styringssystemet som sådan og utvikling av det. I dette inngår også elementer som; grunndataoversikten, domeneoversikten, kriterier for nasjonale grunndata, avtalemaler og oversikt over grunndatas livsløp og verdiskaping. Organet tar initiativ til og leder ulike møtearenaer.

3.3 Rolle Domeneforvalter / Grunndataforvalter

Ansvarlig for grunndata innenfor et grunndatadomene. Ansvarlig for faglig forvaltning av grunndataordning med et nasjonalt perspektiv herunder å dokumentere krav til data, delta forhandlinger om å avgrense ordningen, etablere styringssystem for forvaltning av ordningen, etablere finansieringsmodell for ordningen og løpende samordne behov fra involverte aktører.

Rollen er ansvarlig for å organisere varig dataforvaltning og datadeling, også ved å delegere til ulike aktører deres ansvar (integrert eller manuelt). Rollen skal sørge for at grunndata tilhørende domene blir forvaltet og videreutviklet slik at dataene er oppdaterte, enkelt tilgjengelig og dekker samfunnets behov. Rollen blir sentral i å sørge for løpende finansiering av drift.

Forstå og fremme verdiforslag for gevinster i rapportering, gjenbruk og viderebruk. Dokumentere krav til datakvalitet og sikkerhet relevante for alle de 4 lag i EIF modellen – Juridisk, organisatorisk, semantisk og teknisk (se avtaler nedenfor).

Være ansvarlig for intensjons-, utviklings- og samarbeidsavtale(r) som angår sitt område.

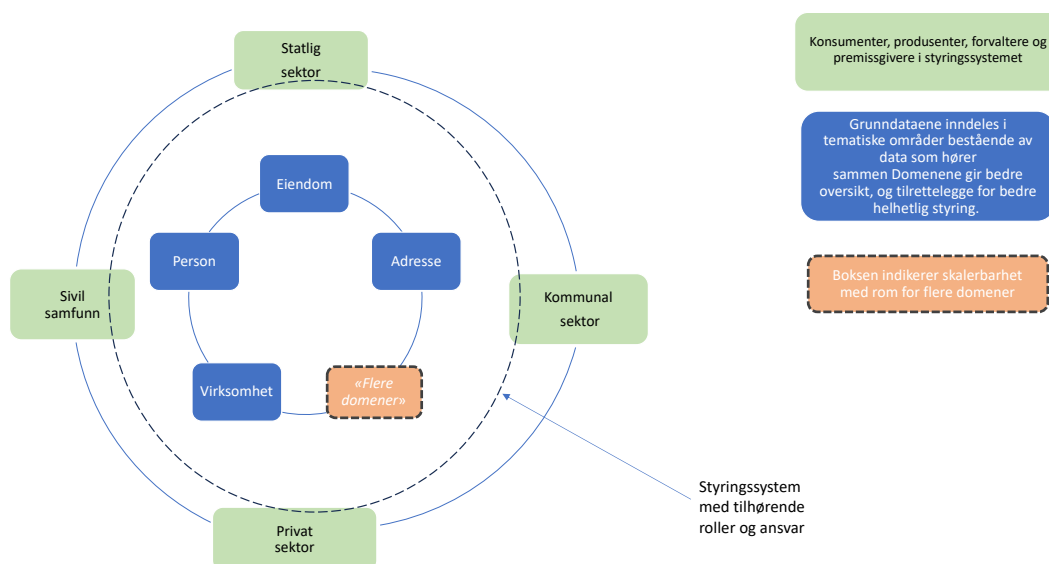
4 Organisering og domener

Inndeling av grunndata i domener gjøres for å organisere, kravstille, styre og delegerer ansvar. Organisering av data i domener må ikke forveksles med datamodelleringsteknikker som arv eller abstraksjon. Domener vil i arkivfaget omtales som et ordningsprinsipp. Navn på domener er organiserende metadata.

Domeneoversikten beskriver organisering av grunndata med en hierarkisk oppbygging (domene/subdomene). Delegering av ansvar for datakvalitet og sikkerhet gjøres ved å tilordne en domeneforvalter til et domene. Krav til datakvalitet og sikkerhet reguleres innen hvert domene. Domeneforvalter er ansvarlig for å organisere en prosess med involverte aktører for å dokumentere hensiktsmessige krav. Dette er viktig for å balansere behov sett fra konsument og muligheter sett fra produsent.

Grunndatakoordinator utvikler og detaljerer domenekartet etter behov.

Domeneoversikt gir nasjonal støtte til å organisere seg i stort ved å ha oversikt (strategisk), delegert regelverk som kan leses av alle og helt ned i kode og datamodeller. Dette gir helhetlig tilnærming for søk, å organisere en datakatalog og er en nødvendig systematikk i å «rydde» seg mot en bedre hverdag.¹



Figur 2. Utkast til oversikt over domeneroversikt med styringssystem og interessenter

Domeneorganiseringen legger også til rette for videreutvikling som er mer teknologinært. Eksempelvis for å gi navn til namespace for datamodeller, dataobjekter og APIer. Autoritative kilder får en unik URL² og datamodeller (som kan gjenbrukes i ulike systemer) får en unik URN (Unified Resource Name). Grunndataobjekter vil kunne få en unik nasjonal identifikasjon med en unik URI (Unified Resource Identifier). Samlet sett gir dette en svært kraftfull mekanisme for å utnytte nasjonale grunndata med høy kvalitet og sikkerhet. Tilgangskontroll (autorisasjon) kan med dette utføres etter et nasjonalt mønster.

¹ Se mer om hensikt med domener i vedlegg 1 bak i dokumentet

² Mer om dette i eget avsnitt bak. A Uniform Resource Locator (URL), colloquially known as an address on the Web,[1] is a reference to a resource that specifies its location on a computer network and a mechanism for retrieving it.

5 Verdiskaping og domener

Den enkleste måten å sette kriterier for et nasjonalt grunndata på er å uttrykke at det er større verdi for samfunnet å dele på bruken av den, enn kostnaden av å organisere en samlet forvaltning. Verdi kan forstås på ulike måter, både økonomisk, ressursmessig, etisk og politisk. For å se til kostnad er det nyttig å forstå omfang, og sentralt i dette er å forstå livsløpet til et grunndata. En styringsmodell må kunne prioritere med denne brøken som basis.

Sammenhengen mellom verdiskaping og nasjonale grunndata må dokumenteres på en oversiktlig og strategisk måte. På dette stadiet er det ikke som mål å se på datamodeller, men å bruke domeneoversikten til å skape oversikt for planlegging og prioritering. Verdi må sees ut ifra vesentlige prosesser i samfunnet (eks. skatt), tjenester (eks. situasjonsforståelse) eller brukstilfeller (eks. livshendelser). På dette stadiet er det ikke som mål å ha detaljerte prosessmodeller, men å navngi grunnleggende aktiviteter i verdiskaping.

Kartleggingen innebærer å dokumentere hvilken data som er nødvendig for at en aktivitet skal kunne utføres. Altså hvilken data må være tilgjengelig for at noen (saksbehandler eller algoritme) i denne aktiviteten skal kunne ta en riktig beslutning. Man skal også kartlegge hvilken data som skapes i denne situasjonen. Dette resulterer i en oversikt over aktiviteter og for hver av disse dokumenteres hvilken data som er nødvendig, samt hvor disse dataene oppstår. Dette er nødvendig for å identifisere kandidater til nasjonale grunndata og gir en oversikt for å organisere arbeidet.

Dette er et innovativt arbeide over potensiale i datadeling. Teknikken forutsetter et forretnings- eller forvaltningsperspektiv. Man skal ikke la seg binde av eksisterende praksis, organisering eller juridiske rammer. Man begynner med de aktivitetene som har størst oppmerksomhet eller de grunndata som man ser størst behov for å få kontroll på.

Når grunndatakoordinatoren i styringsdialogen finner kandidater til nasjonale grunndata og det prioriteres av Skate, så starter utformingen av en intensjonsavtale (se kap. 6). Denne vil kartlegge utfordringer og muligheter innen det juridiske, organisatoriske og semantiske. Tekniske aspekter har ikke stor plass i en intensjonsavtale. Merk også at realisering av et grunndata forutsetter at det gir høy verdi og politisk vilje. Dette er også ting som må med i en intensjonsavtale. Avtalene må kunne stille krav til behandling og bruk av data som må følges på tvers av sektorer. Det vil kunne forrykke dataforvaltningsoppgaver til fordel for effektivisering av tjenesteytingen hos en aktør.

Grunnleggende for en nasjonal grunndataordning er at en slik rokering gir gevinst for samfunnet.

En sentral teknikk er å ha en «skaper-bruker matrise»³ hvor aktiviteter dokumenteres i kolonner bortover, og domener og grunndata som rader. I matrisen vil man kunne legge inn koder for å om data skapes eller brukes. På mange måter en slags ansvarsmatrise over datas livsløp. Teknikker som Systems Thinking, prosessmodellering eller tjenestedytning er også aktuelle bare de holder seg på et riktig abstraksjonsnivå, og ser prosess og data som 2 ulike dimensjoner. Innenfor Lean er det også teknikker for å dokumentere ressurseffektivitet og flyteffektivitet.

6 Avtaler for konsept, utvikling og samarbeid

Hensikten med avtaler er å sette formelle rammer rundt oppgaver som ikke ett organ kan realisere alene. Vi setter likhetstegn mellom utvikling av nye ting og forvaltning og videreutvikling av eksisterende. Kartlegging av dagens utfordringer viser at juridiske, organisatoriske og finansielle aspekter er et vesentlig hinder for utvikling. Selv om aktører i dag har kunnskap, så svikter utvikling

³ Se etablerte rammeverk (eks. DAMA) lengre bak

på ulik prioritering hos involverte parter eller manglende evne til å endre etablert praksis. Tidsperspektiv er også et hinder da organer styres av årvisse budsjetter. Realisering av de store digitaliseringsgevinstene avhenger altså av toppforankring, finansiering, intern utvikling av prosess og organisasjon, samt koordinering mellom aktører (som da over flere år har ulike brikker i samhandlingen). Det er også et mål å adressere de utfordringer samfunnet i dag har på mangel på standardisering av finansierings- og styringsmodeller.

Helt vesentlig for disse avtalene er bredt samarbeid i utarbeidelsen av dem og bred forankring i vedtak av dem. Grunndatakoordinatoren spiller en vesentlig rolle i å holde avtalene på riktig nivå, hjelpe til med å vise muligheter og forhandle fram gode løsninger.

Virkemåte

Avtalene virker ved å skape politisk oppmerksomhet og vilje. Avtalen må kunne gi toppledere trygghet og forståelse av aktiviteter om kan omsettes i handling. Avtalene må fylle et taktisk tomrom mellom strategi og det operative. Avtaler må kunne ha plass i strategiworkshops og årshjul, i ledergrupper og porteføljestyre, i budsjettkonferanser og tildelingsbrev, i politisk utvikling og i lovarbeid. Det som i mandatet omtales som Politisk oppmerksomhet og styring får et grunnlag. Avtalene er grunnlag for å formalisere forvalterrollen.

Avtalene vil danne en avtalt (forankret) og stabiliserende basis i planlegging. Det utgjør et veikart og koordinering av aktiviteter. Det vil bidra til å svare politikere og myndigheter i tidlige avklaringer rundt forvaltningsutvikling, ved om det finnes data som støtter vedtak innen en eventuell ny ordning i samfunnet.

Avtalene virker gjennom å gi kunnskap til omsettbare handlinger. Den må inneholde en gjennomføringsmodell og plan som setter rammer for effektiv og smidig utvikling. Innføring og endringsledelse planlegges ut fra dette.

Innhold

En avtale må ha et hensiktsmessig abstraksjonsnivå og inndeling i forhold til modenhet på oppgaven. Avtalene bør legge opp til å følge beste praksis innenfor samhandling (Rammeverk for digital samhandling). Denne deles opp i juridisk, organisatorisk, semantisk og teknisk samhandlingsevne. Innenfor disse må det beskrives hva som skal til for at grunndataordningen kan realiseres. Rammeverket inneholder også krav som beskriver en (domene/grunndataspesifikk) styringsmodell.

Utover dette må det beskrives det overordnede målet med grunndataordningen som evner å fange politisk vilje. Gevinster for samfunnet i bruk av dataene er vesentlig for at noen vil gå videre med det.

En modell på hvilken innsats som må til hos ulike aktører må beskrives på en forståelig måte. Dette er nødvendig for at ledere skal ane omfang av innsats i egen organisasjon. Dette danner grunnlag for en estimeringsmodell til bruk for å utvikle ordningen, og senere en finansieringsmodell for varig drift og forvaltning. Utover dette er de behov for å beskrive krav til data som favner sikkerhet, kvalitet og tilgjengelighet (for å nevne noe) med forankring til politiske vedtak, lover eller EU-forordninger.

Det er en standardiseringsdimensjon i dette for å kunne jobbe mer systematisk. Dette er også etterlyst i ulike rapporter. Avtalemalene og utarbeidelse forvaltes av grunndatakoordinatoren.

Beslutning for arbeid med avtalene ligger til Skate.

Intensjonsavtale

Dette er en tidligfase beslutningsunderlag for å analysere potensiale i et grunndata. Den har parallell til en intensjonsavtale i forretningslivet eller en «Memorandum of understanding». Den brukes i tidligfase avgrensning, forankring og politisk oppmerksomhet.

Denne inneholder et rasjonale med potensiale for gevinster og kostnader, samt andre ting som er nødvendig for å prioritere og gå videre med arbeidet. «Hvem har nytte av dataene, hva er gevinstene og hva skal til for å realisere å forvalte denne mengden nasjonale grunndata».

En intensjonsavtale forplikter bare å sette av noen ressurser til å levere et mulighetsstudium for videre arbeid.

Utviklingsavtale

En utviklingsavtale utformes når intensjonsavtalen er moden nok, og har Skates og politisk vilje til gjennomføring. Denne avtalen er et konkret beslutningsunderlag (utviklingsavtale) til bruk i tildelingsbrev, finansiering, organisering, styring, realisering og løpende forvaltning.

Avtalen inneholder veikart med forpliktende utviklingsplan for alle involverte parter.

Samarbeidsavtale

Samarbeidsavtale skrives av de som er involvert i en grunndataordning. Den regulerer driftsfasen og videre forvaltning. Disse finnes i dag rundt felleskomponentene. Det er behov for å standardisere disse både med hensyn til styringsmodell og finansieringsmodell.

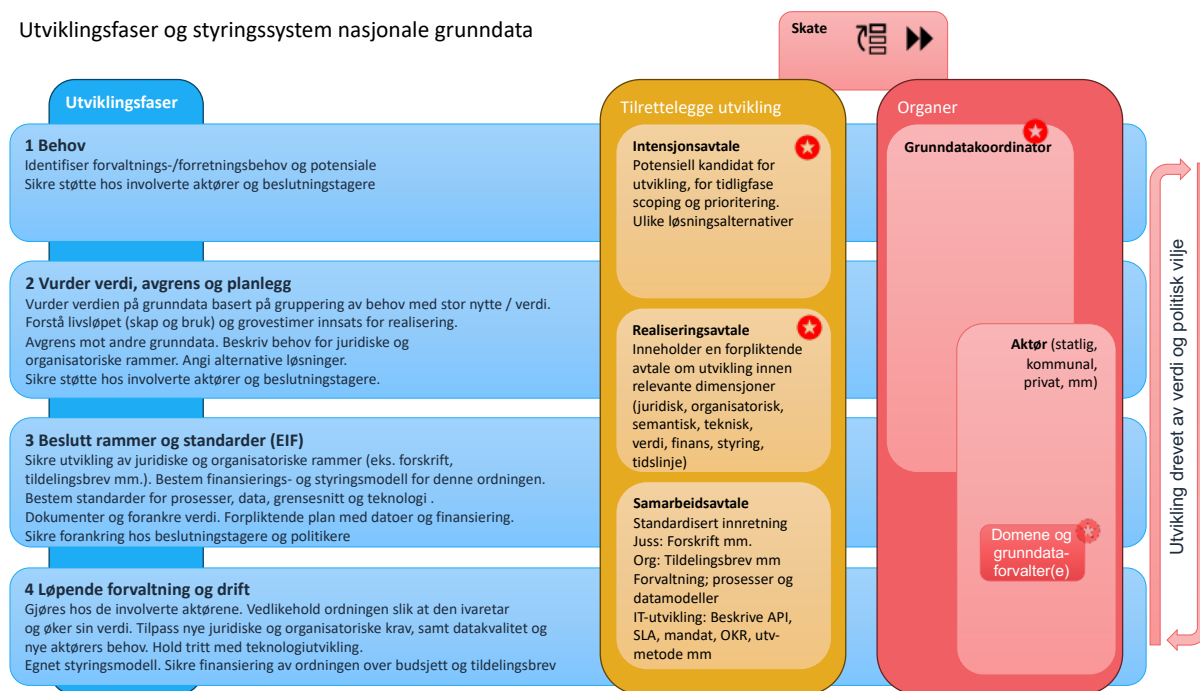
Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt - Avtaler, organer og planprosess

Illustrasjonen nedenfor viser styringsmodellen som en 4 trinns prosess (basert på EIF Roadmap (se nedenfor)), hvorav de 3 første er en planprosess og den fjerde er drift og forvaltning.

Den viser hvordan de 3 avtaletypene er med på å drive utvikling fra ett trinn i prosessen til et annet. Den viser hvordan grunndatakoordinator leder en kontinuerlig prosess drevet av verdi for samfunnet og politisk vilje. Dette arbeidet utføres hos grunndatakoordinatoren som har et planansvar. Grunndatakoordinatoren har et tett samarbeid med ulike aktører som også tar et varig ansvar for drift og forvaltning. Skate er prioriterende organ og setter tempo i planprosessen.

Utviklingsfaser og styringssystem nasjonale grunndata



Figur 3. Oversikt over utviklingsfaser og styringsmodell

Vedlegg 2: Faglig underlag

Retningslinjer og god praksis

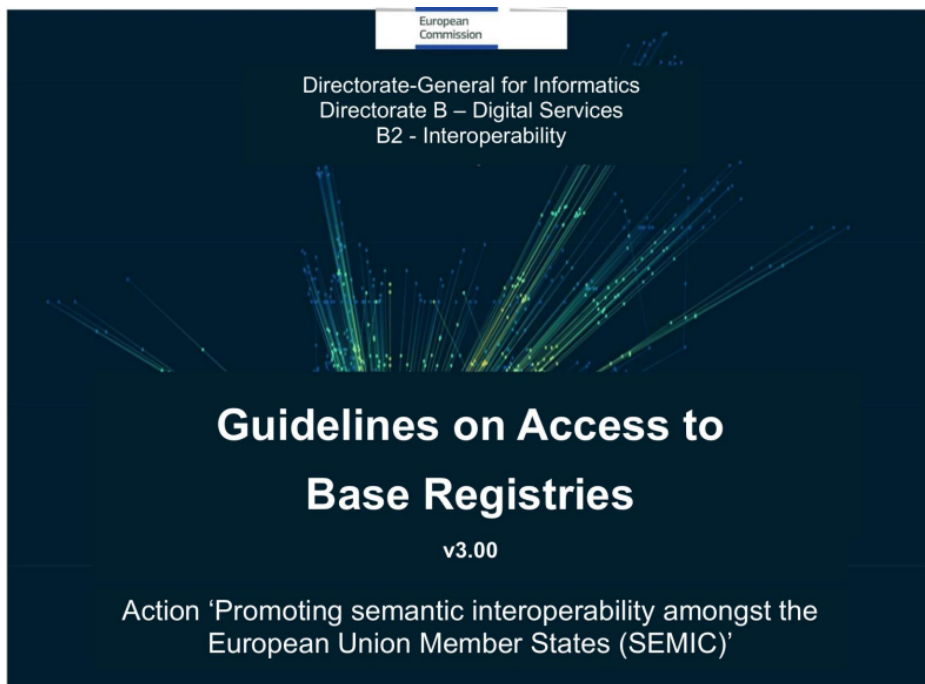
Vi har brukt beste praksis i utforming av styringssystemet.

Rammeverk for digital samhandling (EIF)



Guidelines for access to base registries

Updated guidelines on Access to Base Registries v.3.0



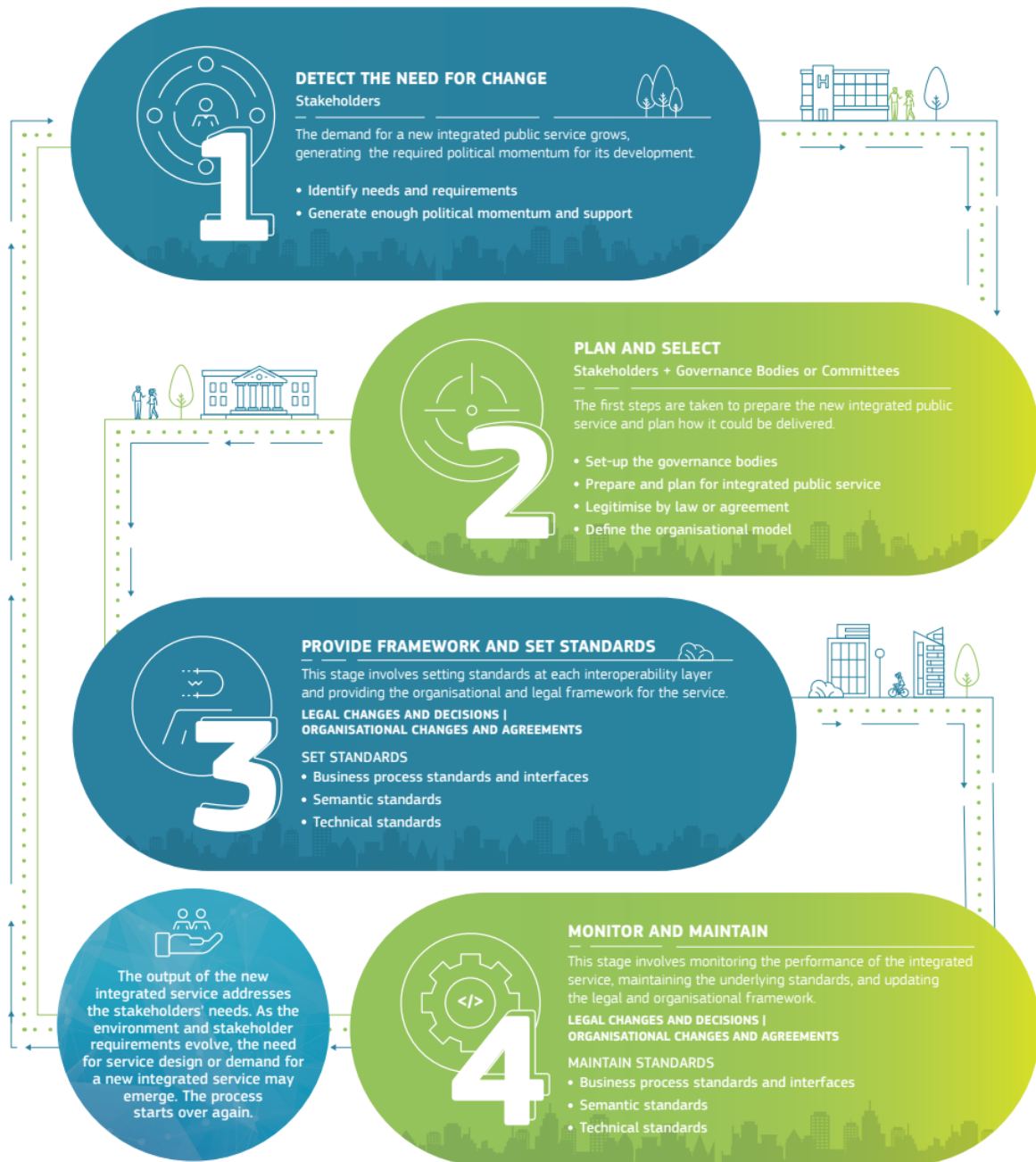
I denne vil du blant annet finne behovet for regulerende avtaler og styring under Governance i Guideline 14, 15, 16 og 17. Eksempelvis Service Level Agreements (SLA) og Memorandum of understanding (MOU).

[EIF Roadmap](#)

Realisering av nasjonale grunndata innebærer det samme som «integrated public service».

EIF ROADMAP

HOW TO DEVELOP A NEW INTEGRATED PUBLIC SERVICE



Verdi og livsløp på data

DAMA, BizBok, SEMIC

Innen policy og prinsipper innarbeides designkriterier fra Data Mesh som «cross-cutting concerns» og det som i SEMIC kalles «global standard».

Til dette kan benyttes teknikker som «Information Mapping» innen BIZBOK (Metode innen Business Architecture) eller «Data Flow Matrix» innen DAMA (Metode innen Data Management).

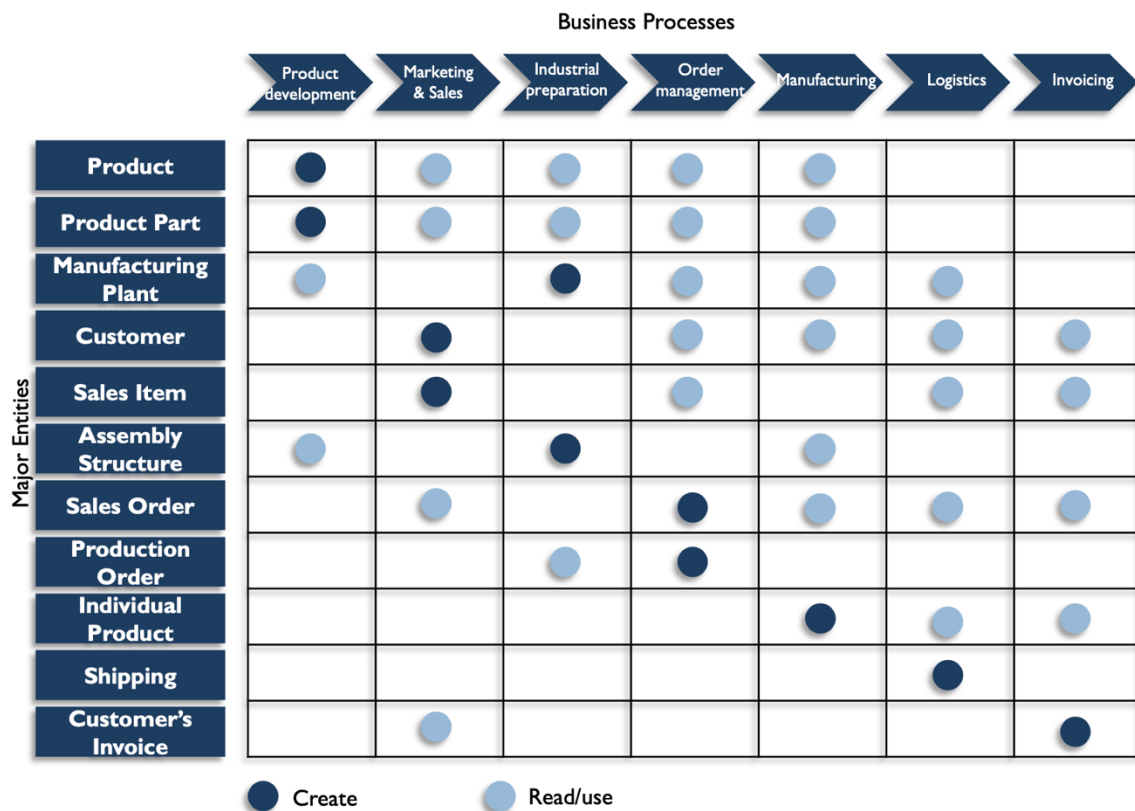


Figure 25 Data Flow Depicted in a Matrix

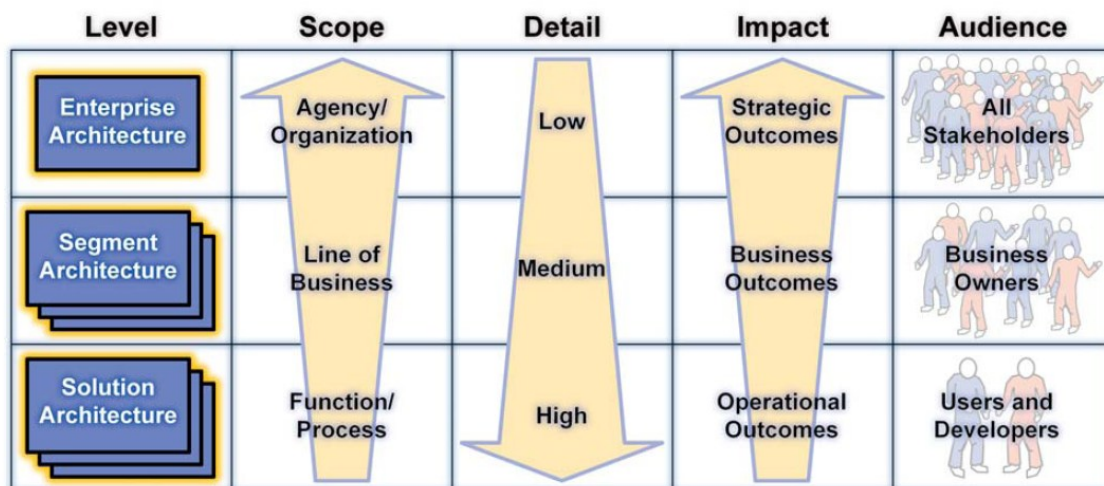
Figur 4. Data Flow Matrix fra DAMA (C)

Organisering og styring på data

Utvikling av domeneoversikt

En domeneoversikt for data er et styringsstrategisk verktøy. Det skal gi støtte til bedre beslutninger om utvikling. Hensikten er å bedre kommunikasjon mellom strategisk, taktisk og operativt nivå. Det binder sammen toppledelse, organisasjonsenhetene, porteføljestyling, utviklingsprosjektene og kompetanseutvikling. Domeneoversikten gir en basis for å definere et realistisk målbilde.

Domeneoversikten er således et "verdenskart" over data og skal bidra med samme "verdensbilde" for de ulike enhetene. Oversikten inneholder ikke alle detaljene som finnes "på bakken", men gjør det mulig å orientere seg i terrenget. Abstraksjonsnivået er høyere enn for tradisjonelle IT-modeller og har en langt friere notasjonsform. Det må kommunisere til alle.



Figur 5. Hensikt med segmentering (for data betyr det å dele opp i et hierarki av domener og subdomener)

Sentralt i dette er å bestemme eierskap til data med tilhørende styringsstruktur (Governance). I dette inngår arkitekturstyring av prosjekter og datakvalitet igjennom dataeierskap. Det er gjennom delegering av ansvar man kan fordele utviklingsoppgaver (prosjekter) med tilhørende finansiering. Dette vil ha stor positiv effekt på utviklingshastigheten, fordi man bedre er i stand til å styre omfang på tiltak og bestemme rekkefølge. Det gir en god balanse mellom felles behov som må styres sentralt, og lokale behov som best styres lokalt. Både for arkitekturstyring og dataeierskap gjelder det å ha funksjoner i organisasjonen som ivaretar det ansvaret over tid.

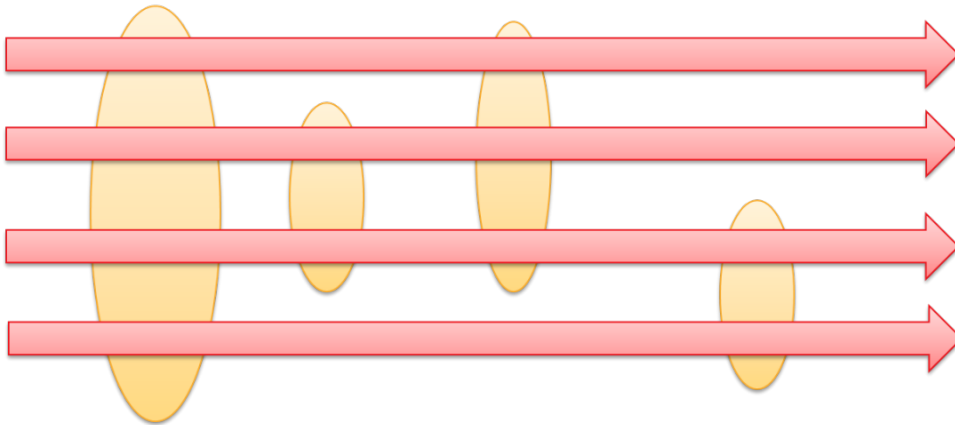
Kartet bringer med seg et begrepsapparat basert på domener og underdomener. Det kan høres enkelt ut, men det gir organisasjonen et språk for å kommunisere den endringen som de kollektivt skal igjennom. Det gir mulighet for en strukturert klassifisering av informasjon, en taksonomi, som støttes godt av ulike teknologier. Dette vil gi en nødvendig struktur for entydig å kunne adressere ett sett med informasjon, hvilket bidrar til å fristille prosess, IT-tjeneste og informasjon. Det gir øket evne til å levere IT-løsninger med høy forretningsverdi, raskere og med bedre fleksibilitet.

Implementasjonen kan ta mange former, eks. i form av URI til web-ressurser, pakkestruktur i Java eller .Net, tilgangskontroll-strukturen i LDAP, filsystem-struktur, SOAP – header, ESB-topics eller i unik nøkkel i Data Lake. Begrepsbruken vil gjøre det lettere å navigere i disse ulike tekniske løsningene.

Uten en felles oversikt blir denne navngivningen tilfeldig og fordyrer systemutviklingen.

Domene setter navn på data som konsumeres og produseres i en organisasjon eller et økosystem sine verdikjeder. Et domene representerer datamengder som henger mer sammen enn andre.

Figuren nedenfor beskriver hvordan ulike verdikjeder (symbolisert med piler) kan utnytte hverandres informasjonsmengder (symbolisert med bobler). Disse domene setter navn på data som til nå har vært foreldreløse i den forstand at de ikke har hatt et navn som man kan snakke om på tvers av verdiskaping.



Figur 6. Verdikjeder med underliggende domener

Domain Driven Design er en sentral metode i å bestemme disse mengdene med "Bounded Context" og "Subdomain" som sentrale tema.

Digital organisering av data

URI namespace . beste praksis ...

Avgrensning til andre initiativ

Sverige, Danmark, EU

Viderebruksutvalget, Digitaliseringsstrategien

DataSpaces